

Ændringsforslag

til

Forslag til Forældreansvarslov (L 133)

Af *Ministeren for familie- og forbrugeranliggender*:

Til § 3

- 1) I stk. 2 indsættes efter »§ 17, stk. 1, 2. pkt.« ordene »eller § 01.«
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 2]

Ny paragraf

- 2) Efter § 24 indsættes som ny paragraf med tilhørende overskrift:
»Afgørelse om udlandsrejse

§ 01. Selv om der er uenighed om forældremyndigheden mellem forældre, der har fælles forældremyndighed, kan statsforvaltningen træffe afgørelse om, at den ene forælder kan tage barnet med til udlandet, Grønland eller Færøerne i en kortere periode.«

[Afgørelse om udlandsrejse]

Til § 30

- 3) I stk. 1 ændres henvisningen »§§ 19-22 til«: »§§ 19-22 og 01«

Til § 37

- 4) I stk. 1 ændres henvisningen »§§ 19-22« til: »§§ 19-22 og 01«
5) I stk. 2 ændres henvisningen »§§ 19 og 22« til: »§ 21, jf. § 19, og §§ 22 og 01«
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 2]

Bemærkninger

Til nr. 1-2

Til nr. 2

Hensigten med den foreslåede nye bestemmelse i nr. 2 [§ 01] er at give statsforvaltningerne mulighed for at træffe afgørelse om, at en forælder kan tage barnet med på ferie, familiebesøg eller lignende i udlandet, selv om forældrene er uenige om den fælles forældremyndighed, og den anden forælder ikke vil give samtykke til udrejsen. Bestemmelsen regulerer kun tilfælde, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, jf. lovforslagets § 3.

Det følger af lovforslagets § 3, stk. 1, at hvis forældrene har fælles forældremyndighed, kræver væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold enighed mellem forældrene. Dette gælder også i spørgsmål om barnets flytning til udlandet, herunder til Grønland og Færøerne.

Efter lovforslagets § 3, stk. 2, skal begge forældre give samtykke til, at barnet forlader landet, eller tager til Grønland eller Færøerne, hvis forældrene har fælles forældremyndighed, og de er uenige om forældremyndigheden, medmindre der foreligger en afgørelse efter lovforslagets § 17, stk. 1, 2. pkt. om, at barnet kan have bopæl i udlandet. En udrejse til udlandet uden samtykke betragtes således som en ulovlig børnebortførelse, der kan føre til, at barnet kan søges tilbagegivet fra udlandet efter reglerne i børnebortførelsesloven, ligesom bortføreren kan straffes efter reglerne i straffelovens § 215, stk. 2.

Hvis der ikke er en tvist om forældremyndigheden, kan den ene forælder som udgangspunkt udrejse af landet med barnet uden den anden forælders samtykke.

Samtykkekravet gælder, hvis der er uenighed om forældremyndighedsspørgsmålet eksempelvis ved, at en forælder har indgivet anmodning til statsforvaltningen om ophævelse af den fælles forældremyndighed eller anmodet om en afgørelse om barnets bopæl. Der skal dog næppe meget til for at statuere uenighed. Den omstændighed, at barnet fjernes fra sit hjem, vil ofte indikere en sådan uenighed.

Da det er udgangspunktet i lovforslagets § 11, at den fælles forældremyndighed kun kan ophæves, hvis der foreligger tungtvejende grunde, må det antages, at flere forældre fremover vil praktisere fælles forældremyndighed også efter en skilsmisse eller samlivsophævelse. Det kan således ikke udelukkes, at der fremover vil blive et større behov for, at der skal tages stilling til, hvorvidt en forælder med del i forældremyndigheden kan rejse på ferie eller familiebesøg i udlandet, selv om der er uenighed om forældremyndighed og udrejsen.

Denne mulighed eksisterer allerede i dag for den forælder, der har samvær. Det antages således, at samtykkekravet i den gældende lovs § 3 ikke er til hinder for, at en forældremyndighedsindehaver tager barnet med til udlandet på weekendsamvær eller feriesamvær, i det omfang dette er reguleret af statsforvaltningen ved en samværsafgørelse.

Omvendt har det hidtil været antaget, at der ikke kan træffes en sådan afgørelse i forhold til den forælder, der har barnet boende. Denne antagelse bygger på en fortolkning af den gældende § 16 i lov om forældremyndighed og samvær. Bestemmelsen giver efter sin ordlyd alene grundlag for at fastsætte samvær med barnet i forhold til den af forældrene, der ikke har barnet boende.

Den foreslåede nye bestemmelse har til hensigt at undgå, at barnet ikke kan deltage i planlagte ferier eller familiebegivenheder eller lignende i udlandet med den ene forælder, alene fordi den anden forældremyndighedsindehaver under en konkret opstået konflikt om forældremyndigheden ikke vil give samtykke hertil.

Bestemmelsen giver statsforvaltningen mulighed for at træffe afgørelse om, at en forældremyndighedsindehaver kan tage barnet med på ferie, familiebesøg eller lignende i udlandet i en kortere periode, selv om der er en uenighed om forældremyndigheden. Det er således både den forælder, der har barnet boende, og den forælder, der har samvær med barnet, der kan anmode statsforvaltningen om at træffe afgørelse herom.

Afgørelsen af, om der bør fastsættes ret til samvær eller ophold i udlandet i de tilfælde, hvor der er tvist om forældremyndigheden, træffes efter en konkret vurdering. Ved afgørelsen skal statsforvaltningen særligt lægge vægt på, om der må antages at være en risiko for, at barnet vil blive tilbageholdt i udlandet. I vurderingen indgår bl.a. den rejsende forælders tilknytning til henholdsvis Danmark og udlandet. Der henvises til vejledning nr. 9802 af 8. februar 2005 om samvær i udlandet, barnets pas mv.

Det kan indgå i vurderingen, om samværet eller opholdet skal foregå i et land, der har tiltrådt Europarådskonventionen af 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser eller Haagerkonventionen af 1980 om de civile retlige virkninger af internationale børnebortførelser, idet der således er sikkerhed for, at det pågældende lands myndigheder vil medvirke til at bringe barnet tilbage til Danmark, hvis forælderen efter samværets eller opholdets udløb beholder barnet.

Det forudsættes, at statsforvaltningen på normal vis fastsætter det nærmere omfang af barnets ophold eller samvær i udlandet, herunder den tidsmæssige udstrækning heraf.

Det bemærkes, at hvis statsforvaltningen tidligere har truffet afgørelse om, at en samværsforælder generelt eller konkret kan lade samværet foregå i bestemte lande f.eks. i Europa, må en sådan afgørelse som udgangspunkt anses for tilstrækkelig til, at der ikke ved hver udrejse skal foreligge et samtykke efter § 3, stk. 2, også selv om afgørelsen er truffet inden ikrafttrædelsen af denne lov eller på et tidspunkt, hvor der ikke var uenighed mellem forældrene om forældremyndigheden. Den forælder, der frygter bortførelse eller mener, at ferien vil være til skade for barnet, må rette henvendelse til statsforvaltningen med henblik på at få ophævet den anden forælders ret til, at samværet kan foregå i udlandet. Statsforvaltningen skal altid foretage en konkret vurdering af, om forholdet mellem forældrene eller barnets forhold har ændret sig, og om en konkret opstået uenighed om forældremyndigheden eller barnets bopæl samt sagens omstændigheder i øvrigt bestyrker mistanken om, at barnet ikke vil blive bragt tilbage til Danmark, jf. pkt. 2 i vejledning nr. 9802 af 8. februar 2005 om samvær i udlandet, barnets pas mv. Ophæves eller suspenderes afgørelsen om samvær i udlandet under en tvist om forældremyndigheden, indtræder samtykkekravet i lovforslagets § 3, stk. 2, på ny. Er sagen af hastende karakter, kan afgørelsen træffes af ministeren for familie- og forbrugeranliggender (Familiestyrelsen), jf. lovforslagets § 28, stk. 3.

Bestemmelsen handler kun om kortere udlandsophold såsom ferier, familiebesøg eller lignende. Er der tale om et længerevarende ophold, f.eks. studieophold eller ophold på grundlag af arbejdsrelateret forhold i udlandet, må det bero på en konkret vurdering, hvorvidt afgørelsen skal træffes efter bestemmelsen, eller om sagen skal afgøres af retten efter lovforslagets § 17, stk. 1, 2. pkt. Hvis opholdets formål og varighed er af en sådan karakter, at det ikke kan udelukkes, at barnet vil opnå bopæl i udlandet ved udrejsen eller under opholdet i udlandet, må afgørelsen træffes efter § 17, stk. 1, 2. pkt.

Har en forælder forældremyndigheden over et barn alene, og ønsker samværsforælderen at få truffet en konkret eller generel afgørelse om, at den pågældende kan tage barnet med til udlandet på ferie, træffes afgørelsen efter reglerne om samvær i lovforslagets § 21, stk. 1, jf. § 19. Det samme er tilfældet for så vidt angår anmodninger fra andre end forældre om, at samværet kan udøves i udlandet, jf. lovforslagets § 21, stk. 1, jf. § 20.

Det bemærkes, at en forælder, der har forældremyndigheden alene over barnet, kan udrejse af landet uden den anden forælders samtykke.

Som en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i nr. 2 [§ 01] foreslås i nr. 1 en tilføjelse til bestemmelsen i lovforslagets § 3, stk. 2, således at det af bestemmelsen fremgår, at samtykkekravet ved barnets udrejse heller ikke gælder, hvis der er truffet en afgørelse efter den nye bestemmelse.

Til nr. 3, 4 og 5

De foreslåede ændringer er konsekvenser af den nye bestemmelse indført ved nr. 2. Særligt vedrørende nr. 5 bemærkes, at domstolene således kan tage stilling til spørgsmålet, om en forælder kan rejse til udlandet på ferie, familiebesøg eller lignende i den i nr. 2 nævnte situation, hvis en sag om forældremyndighed er indbragt for retten, og der er anmodet om en samværsafgørelse. Nr. 5

indeholder desuden en teknisk justering i forhold til hjemmelshenvisningen for domstolenes afgørelser i samværssager.

Samlet set vurderes forslaget ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.